

GYERGYÓI ÚJSÁG

POLITIKAI HIRLAP

Előfizetési árak:
Egy évre 200; félévre 100; negyedévre 50 Lei.
Hirdetések milliméter díjszabás szerint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Felelősszerkesztő:
T. IMETS BÉLA.
Kiadó laptulajdonos:
PUSKÁS J. ISTVÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Gyergyói Bank és Takarékpénztár R. T. emeletén
(Cziffra-féle ház.) Telefon: 25.
Szerkesztőségi órák mindennap d. u. 3—5 óráig.

A Magyar Párt hirei:

A Magyar Párt gyergyószentmiklósi és vidéki tagozatainak

f. hó 11-én délután 5 órakor a Laurentzy szállóban megtartandó előkészítő intézőbizottsági gyűlésére ez uton hívja meg tagjait a Párt

Elnöksége.

Tárgy: a f. hó 14-én megtartandó előkészítő gyűlés.

Az Országos Magyar Párt csikvármegyei szervezetének intézőbizottsága

folyó évi május hó 14-én, szombaton délután 2 órakor Gyergyószentmiklóson a Laurentzy-szálloda termében gyűlést tart.

Tárgy a f. évi május 22-én d. u. 2 órakor Csikszeredában, a közbirtokosság székházában megtartandó közgyűlés.

Megyei közgyűlés.

Az Országos Magyar Párt csikvármegyei szervezete május hó 22-én délután 2 órakor Csikszeredában, a közbirtokosság székházában megyei közgyűlést tart, melyre tisztelettel meghív minden 20 életévét betöltött csikmegyei lakost, férfit és nőt, aki fedhetetlen előéletű.

Tárgy:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés a pártiroda felállításáról és működéséről.
3. Előterjesztés a csikmegyei Magánjavak, továbbá 41 madéfalvi kisbirtokos kisajátítási ügyében, valamint a kisajátított templom-, iskolahelyek és sporttéri területek birtoklása ügyében. Előterjesztés az adókirívások ügyében.
4. Az 1927. évi költségvetés megállapítása.
5. Tisztujtás és a vármegyei intézőbizottság kiegészítése.
6. Esetleges indítványok.

Megindultak a székelyek

és mennek Kanada meg Brazília fazendái felé keresni az ismeretlen paradicsomot és megtalálva a biztos nyomort.

A végső kétségbeesés, az itteni biztos tönkremenetel közeli bekövetkezése űzi, hajtja messzi idegenbe ezeket a szerencsétleneket és adja kezükbe a vándorbotot.

Ugy tesznek, mint a tönkrement gavallér, aki utolsó garasait összeszedve, megpróbálja még egyszer szerencséjét a roulett-asztalnál, mely ha nem sikerül, jön a minden szenvedéstől megváltó golyó.

A végső kétségbeesés, az általános csőd előtt áll mindenki a Banca Națională, a Bank-szindikátus és minden közgazdasági tényező, mint az általános gazdasági helyzet szemlélő orvosai, konziliumra gyűlnek össze a nagybeteg ágya mellé, hogy megpróbálják a már agoni-záló nagybeteg az életnek megmenteni.

Nem tudjuk, hogy azok, akik országunk sorsát intézik, vagy akiknek a legkisebb részük is van a nép sorsának intézésében nem, látják és nem hallják a nép jajkiáltását, hogy tovább már nincsen, tovább az örökös újabb és újabb megterheléseket nem bírjuk, hiába működik oly nagyszerűen az adóprés.

Nem akarják észrevenni, hogy egymás után adják vissza az iparendélyeket az iparosok, hogy folytonos leépítés a gyárosok és kereskedők élete, hogy állnak — momentóként — az ezelőtt még vidáman füstölő gyárkémények, hogy a sétatéri újságibódé előtt csoportonként állanak a helybeli és vidéki székely gazdák váltóért, hogy az adóhivataloknál pár-

nákat, ingaórákat és gazdasági szekeret látnak, melyek árverésre várnak?

Nem látja senki, hogy a székely eddigi adóját is már bankkölesönből fizette ki, hát még honnan vegye a mostani háromszorosára, sőt többszörösére felemelt adóját?

Még van a székelynek egy-egy malaca, vagy borjuja, amit adóért, vagy bankkamatért eladjon; van még egy pár hold földje, amit eladjon, hogy árából mindennapi étetét egy bizonyos ideig tengesse, de mi lesz, ha ezek egyszer mind elfognak?

Oly magasan vannak az ország sorsának intéző urai, hogy a szegény nép ezen mindennapi jajkiáltása nem hallatszik fel hozzája?

Higyjék el, uraim, nem a nép munkaszeretetének, vagy szorgalmának hiánya az oka a mostani retentő gazdasági nyomorúságnak, hanem a rossz gazdasági politika, a kereseti lehetőségek hiánya és mindezekhez az általános bizonytalanság, mely megöl minden kereskedelmi és hiteléletet.

Ne feledjék el, uraim, hogy csak a jó Isten tudott semmiből világot teremteni, de nincs az az adóprés, amely a nincsetlenségből háromszoros adót tudjon kisajtolni.

Az általános jogbizonytalanságra nézve voltam fültanuja a minap egy jellemző esetnek. Autóbuszon jöttünk többen. Legnagyobb részük bírósági tárgyalásra jött fel. Szó volt mindenről, legfőképpen természetesen a mostani lehetetlen állapotokról. Senki sem tudta, hogy az autóbuszon ül egy adós is, meg a hitelezője. Szószót váltott, egyszer csak ezt mondja az adós a hitelezőjének: „Maga aztán úgy vigyázson magára, hogy maga az én kezemből van”.

Megdöbbenő, kérdő tekintet volt erre a válasz a hitelező részéről.

„Igen, igen, mondja az adós, akkor fizetek magának, mikor én akarok”.

Azzal indokolják illetékesek a folytonos adóemeléseket, hogy még most sem fizetjük aranyértékben azt az adóösszeget, amelyet békében fizettünk!

Csak egyet felejtene el ezek az urak azt, hogy ha még igaz is lenne az az állítás, de békében meg volt a megfelelő megélhetési lehetőség is az emberek hiteléletére egy abszolút biztos jogrendszer örködött.

Azt mondják mások, hogy a mostani nyomorúság újra takarékosagra fogja szoktatni az embereket.

Eszembe jut erre egy jellemző példabeszéd a takarékoságról közismert szászról. A takarékos szász a lova mindennapi életébe is be akarta vinni a takarékoságot, s hogy ezt elérje, rá akarta szoktatni a lovát, hogy minél kevesebbel érje be. Napról-napra megkiszebbítette tehát lova abrakporcióját. Egy szép napon aztán, mikor már annyira vitte a takarékoságot, hogy már egyáltalán nem adott a lovának enni, a ló gondolt egy szépet és nagyot és — kimult ebből a takarékos világból.

A szász ekkor így morfondírozott: „Milyen peches ember vagyok én! Mikor annyira megszoktattam a lovamat a takarékoságra, hogy már egyáltalán nem kellett ennie, akkor megdöglik”.

Akasztófa humornak lehet ezt mondani, de félős, hogy mi is, mikor már annyira megszokjuk a takarékoságot, hogy már nem kell a mindennapi kenyér sem, akkor a szótárból

JANCSÓ ÉS MIKLÓS

Gheorgheni — Gyergyószentmiklós.

Telefon: 41. Főter, Cziffra-féle ház. Telefon: 41.

Felhívjuk az építkezők figyelmét arra, hogy raktáron állandóan tartunk:

cementet, stukaturnádat, kátránylemezt és egyéb építkezési cikkeket.

ki kell törölni ezt a szót: „adóalany” és csak a mesében fog lehetni hallani, hogy: „Egyszer

volt, hol nem volt, volt egyszer egy adóalany”.

Dr. Csiby Andor.

Mailath-jubileum városunkban.

— Isten uja — Görög Joachim mozaik — portréja a Főpásztorról. —

Gróf Mailath Gusztáv Károly rom. kath. püspök Öméltósága 30 éves papságának évfordulóján, május 1-én délután, a Laurentzy-színháztermében, Szabó György apát-plebános rendelkezései folytán, a közületek és társadalmi rétegek vezetőinek bevonásával, egy nagyszabású jubiláris ünnepség folyt le a Főpásztor iránti szeretet mély megnyilatkozásával.

A vecsernye utáni órákban egyre tömegesebben gyülekezett a közönség a Laurentzy színházterme felé úgy, hogy 5 óra tájban már zsúfolásig megtelt terem, karzat és színpad és még akkor is özönlött a magasztos gondolatoktól átszellemült nép-áradat.

A tanítószág kíséretében felvonultak az elemi iskolák növendékei, és jóval azelőtt a Dalárda is.

Majd 5 óra után **Páll Vencel** főkantor vezetése mellett a gyermekcsereg rázendített a Nemzeti Hymnusra, melyet az ünneplő közönség állva hallgatott végig, mely után

Szabó György apát-plebános ünnepi megnyitója következett megmagyarázva a diszes ünnepség célját és méltóképp méltatva az ősz Főpásztor örökértékű érdemeit.

Ez után a dalárda elénekelt a „Szeretet Hymnusát” **Bálint Ákos** karnagy vezetése mellett.

Két kis fiu apró és bájos versikét szavalt, majd ötödik pontnak ismét a kis gyermekek éneke esendült fel, mint tavaszi madárdal a zöldelő virányokon. Aztán **Ferenczy István**, a esikvármegyei Magánjavak nyugalmazott gazdatisztje, földbirtokos, a gvergyóiak szeretett „Pista bácsija” állott fel szólásra előre bocsátva azt, hogy Ő, mint a nép gyermeke, egyszerű szavakban akar hódolni Öméltósága jubiláris ünnepén. Egyszerűen kedves szavakban is hódolt, hogy a mostani Főpásztor, aki jogásznak készült, a mindenki által ismert fájó családi tragédiának következtében lépett a papi pályára. Ebben Pista bácsi istenujját látja, aki a nemes lelkű ifjut mint egy kiválasztottját küldte el erdélyi apostolának.

Az egyszerűségben ékes beszéd után, melynek végén még erőt, egészségét és hosszas életét kívánt az ünnepelelt Főpásztornak, két kis gyermek szülőföldjét hön szerető csengő versek melegeivel kedveskedett a hallgatónak, majd a Dalárda „Rendületlenül” című éneke töltötte be az áhítatos templomszerű csendet.

Aztán **Görög Joachim** címzetes kanonok, szenátor állított össze csodálatos és kedves mozaik-szerű portrét ősz Püspökünk életéről, melyet valóban kár, hogy teljes egészében, szóról-szóra nem hozhatunk.

Beszédét a román hadsereg Budapestre való bevonulásával kezdte, amikor hatósági rende-

letre órákig kellett huzza a harangot a harangozó betegen, szomorúan.

E jubileumi ünnepsége emlékére ismét harangozni kellett egy félórát, amire a harangozó azt felelte: csak egy félórát? Szívesen húzom akár két óráig is.

Azóta majdnem egy évtized suhant el, öregebb, betegebb lett a harangozó, de a szeretet minden fáradságot legyőz, amely lélekből fakadva, lelkekbe száll.

Beszélt **Beeze Antalról**, a nyakas volt esiki alispánról, aki gróf Mailath Gusztáv Károly püspöksége első idejében a fiatal főpásztorral szemben ellenszenvvel és ellenséges szívóssággal viselkedett.

De egyszer csak megtörtött a jég, a Főpásztor nemes és humanus cselekedeteire elnémult a kemény alispáni ajak és bevallva óriási és életében egyetlen tévedését, fejet hajtott a szeretet nagy apostola előtt.

Elmondta a Főpásztor életéből azt a mély-ségesen szép jelenetet, amikor egy alkalommal, egy nagy vacsora előtt, elfoglaltságából folyó idegösszhangulatban keményebben szólva inasára, megsértette őt és nem ült le addig a vacsorához, amíg a nagy nyilvánosság előtt nem kért tőle bocsánatot. Ez a végtelen megalázkodás csak a nagy és igaz lelkek kincse és példát vehetne igen sok koniár és hetvenkedő ezermester.

Elbeszélte azt is, hogy egy ebéd alkalmával, ahol egyik vak, nyugalomba vonult plebánosa is jelen volt, mindig a legjobb falatokat válogatva ki, azokat személyesen vitte az asztal alsó szélén ülő vak papjához s mire reákerült a sor, már csak a lábak és szárnyakból válogathatta a püspökfalatokat. Ezt többször is megismételte.

És még mondott igen sok apró érdekes dolgot, mely emlékezetünkbe immár elhomályosodott.

Ime apró kis cselekedetek, amelyekből lassan kidomborodik az egységes, istenien nemes nagy arckép, gróf Mailath Gusztáv Károly erdélyi püspökök galambszelid arcképe.

Ismét gyermekek éneke üdítette fel a mély ünnepi hangulatot, mely után **dr. Fejér Mihály** egy nemes ötvözetű Jubileumi odát olvasott fel, melyet, ha lapunk terjedelme megengedi, mai számunkban le is közlünk.

Végezetül **Szabó György** apát-plebános megköszönve a szépszámu megjelenést, az ünnepséget bezárta.

nitónak vallja, ezért a következőkben teszem meg megjegyzéseimet.)

Első vádja az volt a cikkírónak, hogy a tanítószág nem volt képes az átlag tömegben felkelteni a tudás iránti szomját, az olvasás és a művészet, általában a szép iránti vágyat... Ez a mult idők mulasztása lehet, mert bennünk, tanítóknak sem keltették fel eléggé a művészet, a szép iránti vágyat, a tudásszomjat annak idején. Csak egyeseknek adatott meg közülünk is az a szerencsés helyzet, hogy egy-egy természetbúvár tanár, vagy lelkes tanító felébresztette bennünk a szép —, a műremek —, a művészi —, a zene utáni vágyat. Alig vittek tanulmányi kirándulásra, színházba: képkiallításra, áru-min-tavásárra, operettekbe stb. pedig egyáltalában nem — hol a szép iránt egyébként fogékony érzékünk fejlődhetett volna. Nem voltak kántorhangversenyeink, ahol hallottuk volna a szép énekeket, a jó orgonakiséretet, a művészi orgonajátékot (Járosy D.) és az egyházzenei szépet. Erre is nevelni kell népünk; a nép pedig segítse a tanítót az önképzésben, a tanfolyamok hallgatásában és ne vonja meg tőle a tanító egyesületi fuvardiját stb.-t, mert akkor elmegy mindentől a kedve és visszavonulva éli le életét.

Igy vagyunk a gyerekek oktatásával is. Hogyan legyen kedve annak a tanulónak az olvasáshoz, kinek fejébe annak idején (s nekünk is) erőszakkal, brutális módon verték bele az ábécét és más tudományokat. — Ezt a vádat különben áthárítjuk azokra, kik a gyermeki léleknek megfelelőbb képes tankönyvek helyébe az „egységes” rideg lexikon-töredékeket akarják életbeléptetni hivatalos presszióval a tanügy nagy kárára. Ezeket tegye felelőssé k. Szerkesztő ur, ne a tanítókat, kiknek meg kell hajolniuk a rendeletek előtt! Nem várhatunk tudomány-szomját tanulóinktól, amikor a fizikát olyan elvontan, minden kísérlet nélkül tanítják és tanítjuk; mikor a földrajzunkat nem érti a III. oszt. növendékünk, mert a román nyelv nehézségeivel küzd; mikor úgy tul van terhelve minden osztály tantárgyakkal, hogy igazán elmondhatjuk a mai gyermekekre: „szánom a (tanuló) sereget!” — Ennek sem a tanítók az okai!

S ha a lapokat nem falja, azt részben a háborus világból maradt lapolvasási iszonyának tudhatjuk be, mikor a hadi jelentések annyi valótlant tartalmaztak, de felsőbb parancsra ki kellett nyomtatni. A nép pedig tudta a valót és nevette, vagy boszankodott a sok laptöltelék viszásságán. Egyébként ez más népeknél is megvan! Ezen pedig úgy lehetne segíteni, ha népünk gyermekeinek a sok cukor és értéktelen, romlandó játékszer helyett néha-néha egy neki való könyvecskét is venne. S úgy szeretné meg az elemi iskolás gyermek az olvasást, ha az első könyvét, az ábécét nem Dr. X. Y.-ok írják, hanem a gyermeki lelket megértő, jelenleg is közzöttük mozgó, a kiesinyeket igazán szerető hivatott egyének, akik ki tudják választani a helyes olvasmányokat, versikéket. Mert igazán szánalmas tapasztalatokra bukkan a figyelmes és szakértő olvasó, ha egy-egy mai tankönyvet komoly, mindenoldalú bírálat tárgyává tesz. Ez már a tankönyvszerkesztőbizottság vezetőségének a hibája! Válogatná úgy össze az embereit, hogy abban ne az akarnokok, a feltűnni vágyók, hanem az igazi értékek és odavaló elemek foglalnának helyet! (Tisztelet a kivételeknek!) Szóval nem megfelelők a könyveink és nincs választékunk; a jobbakat pedig üldözik, elnyomják, mert nem egységesek. Hát most lesznek „egységes” tankönyveink; nem tudni azonban, hogy jó tankönyveink lesznek-e!?

Hogy „a székely földművelő osztály nem talált módot és időt igazába az olvasásra,” annak igazi oka elsősorban az, hogy szegény a

Tanító válasza

a „Mondjuk meg egyszer az igazat” cikksorozatra.

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

B. lapjának két utolsó számában alaposan kikezdte a mai tanítószágot, éppen a nagyra-becsült elnökünk megayító beszédének lapunkban való lekölzlésével egyidejűleg. Nem tudom, az abban lefektetett szép elvek és a sivár való közötti különbség láttára ragadott-e tollat, vagy azért, hogy a mindenki részéről bírálható tani-

tóságot megmozdulásra bírja és emelje a tanügy, — a köz javára? De az áltánosítás mégis megdöböntő hatást váltott ki és a Gyergyói Tanító Egyesület kimondotta a kemény cikk méltó megválaszolását. Nem céloz a vagdalkozás, ami nem vezet célhoz és nem megoldás; hanem a tanügyi letargiáknak okait kívánom elősorolni, hadd lássa a közönségünk, hogy miért van ez így. — (A Tanító-Egyesület ugyan mást hívott fel a megválaszolásra, de tekintve, hogy az illető kartárs felelete késik és nem szabad e támadást szó nélkül hagynunk; s a védekezésre bárkinek joga van, aki magát valamire való ta-

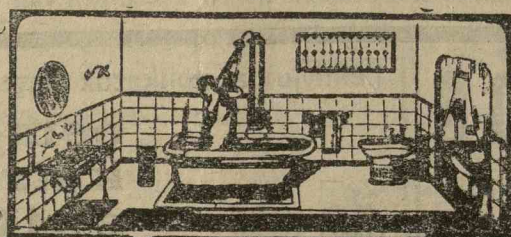
Novák Béla

épület, diszműbádogos és szerelő

Gyergyószentmiklós

26-9

Ferdinand király-ut 27.

Fürdőkádak, ta- Konyhaberende-

karéktűzhelyek K zési cikkek

nagyraktára.

Készíték mindenféle épületcsatornázásokat és

födéseket, templomok, tornyok bádogos munkáit, fürdőszobák fölszerelését, berendezését.

nép és sajnálja a pénzt kiadni betüért. Ezt mi tudjuk legjobban, tanítók, akik a mindennap szükséges tankönyvüket is alig tudjuk megvételni a szülőkkel. De ennek sem mi vagyunk az okai! Másik oka az, hogy nincs ideje olvasni nappal a népnek, mert úgy télen, mint nyáron állandóan el van foglalva otthonában vagy a mezőn, erdőn. Esténként pedig nyáron holtfáradtan nem fogja az olvasás (alig várja, hogy lefeküdhessék, mert hajnalban már talpon kell lennie); télen pedig a petroleum pislogó fénye vagy a 16-os villany-körte egyetlen lángja nem csábítja az olvasásra a meggyengült látású öreg, de még az épszemű fiatalokat sem. Itt szerintem az a szász „Gesellschaftshaus“-féle „kulturház“ segítene a bajon, melyben fényesen kivilágított olvasó terem van, melynek másik terme szinpaddal, harmoniummal ellátva, dalárda próbák tartására és szindarabok előadására van fenntartva; persze italkimérés és kártyázás mellőzésével! Ezek igen! ezek segítenének a bajokon!

Hogy Ifjúsági Egyesületeink, Olvasókörreink nincsenek, ahol az olvasást kulturálhatná, a tudást, a műveltséget, a kulturát magába szivhatná a nép, ennek sem a tanítóság az oka. Mert a tanítóság tekintélyét annyira letörte az a sok nélkülözés, fizetés nélkül hagyás, vagy koldusi éhbérének a saját személye által történt felhajtása, felszedetése, hogy manapság a tanító egymagában effélék megszervezésére nem gondolhat. Mi ennek okai ismét nem vagyunk! És ebben a pénztelen világban, ha a nép nem áldoz könyvekre olvasni-valóra, ez a tulságos takarékoskossága a mindefelől való huzásának a következménye. Igaz, hogy azért a korcsmák, vendéglők nem üresek, de amelyik tanító rossz példájával elől jár ebben, az védje meg önmagát e vádak ellen! Egyebekben az vesse ránk azért az első követ, aki mentesnek érzi magát ettől! S akik... „eszméik hirdetése révén csak a saját személyes érvényesülésüket akarják“... azok önmagukat járatják le és a nép idővel kiábrándul belőlük. Hogy némelyek „olyan ocsmány és világosan kiütköző módszerrel igyekeznek a tömeghódítást elérni“... erre csak azt mondom, hogy még a tanítók sem egyformák természetileg és fel fogásilag: „ahány ház annyi szokás; ahány tanító, annyi módszer.“ Nekünk nincs módunkban évi egy-két összejevetel alkalmával egy kaptafára formálni minden egyéniséget. Ott van a felsőbb hatóság, szüntesse be a tulkapásokban kéjelgő egyeseket! De az általánosítást vissza kell utasítanunk!

A „gazemberségre vetemedő... saját fajtájukat butító és megölő... örökös trágyahordó, somfabottal hadakozó... politizáló... falusi méltóságok“-hoz nem tudok hozzászólni, itt megáll az eszem!... Sulyos vád, erre feleljen más! Ámbár ennek okát a mai világfelfogásban és új helyzetben látom, midőn minden pedagógia tudás, nyelvtani, helyesírási, pszichológiai tudás fölé kell helyeznünk a román nyelv tudását. Hiszen ma a szakértelem helyett az állam-nyelv tudása vezeti még a vonatokat is...

Az önképzésünket illetőleg csak azt jegyzem meg, hogy olyan szégyeletesen kevés a fizetésünk, hogy még az állandó vizsgázásra való készülés idejét is a mellékfoglalkozások után való szaladgálás foglalja le, ha nem akarjuk családjunkat az éhezésnek kitenni a kiselejtezést pedig már ember és kartársi érzésből se tehetnők, ha móduukban állana, akkor sem. Mert azt mindnyáján érezzük, hogy a minimális összegre nagyon rádolgozunk. Hanem igenis az egyháztanácsok a tanító-választások alkalmával állapítsák meg lelkiismeretesen, hogy melyik tanító milyen helyre való! Mert az elmozdítás, kicserélés már olyan körülményes és lehetetlenség-gel határos dolog, hogy arról nem is érdemes beszélni.

Még szerencse, hogy cikkíró a lap következő számában letompította előbbi támadásait, és a cikk folytatásából kilátszik, hogy inkább azért szolt az egész testületnek, hogy értesék meg abból egyesek a nekik adagolt részleteket. Hogy bennünk is van hiba, azt megvaljuk, éppen azért nem volna stilszerű nekironunk a cikkírónak, aki alapjában véve jót akart,

csak egyeseket pécézett ki névtelenül.

A falusi és a városi iskolák által produkált eredmények közötti különbségnél a cikkből nem világlik ki eléggé, hogy melyik iskola eredményét tartja előbbvalónak. Itt mindenesetre figyelembe kell vennünk azt, hogy falun rövidebb a tanítási idő és az osztályok kevésbé osztottak.

A tanulók iskolalátogatása pedig olyan rendetlen, hogy alig tudunk haladni az anyaggal a sok mulasztás miatt. Ennek oka lehet a ruhátlanság is betegség is, de legtöbbször a szülők nemtörődömsége, hanyagsága és műveletlensége. Ezeken kellene elsősorban segítenünk. Uraim, ezeken! A fizetésen, a pontatlan iskolalátogatáson!! S ha ezek mellett a tanítók megbecsülését is látjuk, akkor lesz kedvünk ideálisan, egész lélekkel dolgozni! Próbáljunk meg ilyen irányban együtt dolgozni!

Bálint Ákos,
tanító.

Népszámlálási szatira Gyergyóban.

A népszámlálás rendelkezéseivel egyidejűleg, illetékes tényezők rendelkezései folytán, úgy a napilapok, mint mi, vidéki újságok is figyelemmel foglalkoztunk az adatok helyes és pontos kitöltését illetőleg, valamint a választási paktumból folyólag azzal is, hogy az Averescu-kormány, a valósághoz hiven, a polgárok saját elhatározását respektálva, hogy végre tiszta adatot nyerjen, mindenki olyan nemzetiségűnek vallhatja magát, ahogy érzelme azt diktálja.

E természetes engedményekkel élve, nálunk is a rendes időre mindenki kitöltötte a számlálólapokat, de a beszéd után, nem tudjuk, hogy magasabb rendelkezés folytán, vagy csak magán szorgalomból, különös korrigálásoknak vetik a hivatalos rendőrközegek a már kitöltött rubrikákat alá.

Száz meg száz egyént idéznek naponként a rendőrségre és ott, hol jegyzőkönyvvel, hol a rubrikákban való kigazítással helyesbitik egyéni felfogásuk szerint az adatokat.

Különösen az örmény szertartású katolikus polgárok nemzetiségi rovatával van a baj, mert a gyergyószentmiklósi örmények „magyarnak“ irtak be magukat, minthogy annak is tartották és érezték mind a mai napig, most azonban a mélységes „hivatal-filozofia“ eredményeként mindenkivel egy külön lapot írtak alá, melyben aláírásukkal korrigálják, hogy ők örmények és nem magyarok.

Egy másik eklatáns példa pedig a következő:

Fülöp főállatorvos feleségét szülői nevén Strasszernek hívják és mert ő magyarnak vallja magát, de az eredete német, így korrigálták.

Ezzel a logikával Gociman, Guiman, Cotta, Cadar, stb. románoknak vallott nevüket is németnek, olasznak, magyarnak kellene korrigálni, de ezt természetesen, nem tették.

És ha már itt tartunk, tovább is mehetünk ez okoskodással egy-két lépéssel:

A székely: nem magyar. Sőt egyáltalán magyar Erdélyben nem is található az anyai, apai, nagyanyai, dédapai, összeházasodás révén.

Ha aztán a történelemtudósok tudományát is igénybe vesszük, akkor kivil, hogy a székely sem székely, hanem dr. Karácsony János történész szerint **gepida**, tehát germán, egy másik tudós szerint **hun**, a harmadik szerint **avar**, a legújabb fiatal török tudós szerint **cigil**, vagyis **ó-török**, a negyedik szerint finn-ugor, török-tartár, sőt zsidó, míg eljutunk a paradicsomba, vagy a paradicsomi állapot előtt Jorga professzor szerint elmagyorosított dákó-román.

Vallás szerint osztályozva is kb. ilyen eredményekre jutunk:

A szombatos székely: zsidó. A gör. keleti, vagy gör. katolikus székely: román, pedig ez is történelmi tény, hogy a multban sokan tértek át a görög keleti, illetve kath. vallásra, különösen, mikor a gyergyói csiki részre Bacauból jöttek a róm. kath. papok, illetve tán ott is székelt a püspökség.

Ezeket a hü adatokat tekintve, valóban minden egyéb nemzetiség létezik Erdélyben, csak magyar és székely nem és nagy kár, hogy

ezeket az adatokat nem használják ki, hadd lássa a világ, mennyire vallhatja magát mindenki olyan nemzetiségűnek, aminek a szíve óhajtja.

Summa—summárum, a törvényes filozofia korszakát élve és Einstein elméletét is számításba véve, eljutottunk a mindenre érvényes relativitás célszerűségének gyakorlati megvalósításához. Elvégre a tudós a hibás, aki jelen álláspontjából a mi magyar beszédünket szanszkritnak vélvén felismerni, hireloglif studiumában babérta vágyakozik és a dágványokon inhalálja az exhumált esetet.

— Halandzsa. —

Színház.

Ez a hét a bucsu-fellépések és vendégszereplések jegyében folyt le és amennyire élvezetes volt a közönség részére ép annyira kellemetlen anyagiakban a színészekre nézve.

Pedig amint a mult heti számunkban is írtuk, a társulat mindent elkövetett a jó színházi előadások érdekében. Nagy baj az volt csupán, hogy a direktio rendelkezésére nem állott újabb anyag csak az, amelyet Ferenczy már előzőleg lejátszatott.

Szívesen gondolunk Halász Lea primadonnára, akinek játéka és szépen csengő hangja mindig elragodott, Vincze Emmire, a pajkos és könnyű lábuszubrettre, aki életet öntött szívünkbe és mosolyt csalt ajkunkra. Takács finoman reszkető hangja, Bodor acélos baritonja is megmarad emlékünkből. Derecskei jóízű alakjai szintén. És aki a legjobbak közé tartozik, itt van Lukács Ede, táncos komikus, aki nemesak táncolni tud, de egyuttal értékes színész-tehetség is.

A hét első két napján és csütörtökön Lengyel Irén vendégszereplése volt pótisziniéva-dunk valóban szenzációs művészi eseménye.

A „Csókos asszony“, „Anna-bál“ és „Hajtóvadász“ címszerepében mutatkozott be ebben az évben a mindenki által kedvelt és szeretett nagy művésznő, aki különben majdnem minden évben egy-két estére, vendégszereplő utjában, meglátogatja a kedves gyergyóiakat.

Lengyel Irén, a cluji Magyar Színház kedvelt primadonnája, egy leegyszerűsített bübajos jelenség a szinpadon. Nincs egy felesleges szava, mondata, pillantása, mosolya és mégis mindig hiánytalan egészet adó kristálylyá csiszolt művészt ad. Ő a csipkeszerűségig finom tökéletesség az Anna-bálban, Ő a kinyitott és pompában, kulturában átdesztillált párizsi nő a Csókos asszonyban, Ő a hűség és ritka női tisztesség, s mindig kézesókot érdemlő a Hajtóvadászban. Aki visszatérve az elmúlás országának fantasztikus kapujából, a lélek eláradt vizein ringatózó örök művészet, élet és ifjúság.

Köszönjük és szeretetünkkel kísérjük utjain.

Tib.

HIREK.

— A csiki kántorok III. orgona-hangversenye alkalmából városunkba érkező Járosy Dezső székesegyházi karnagy, theologiai tanár, neves orgonaművész és zene-esztétikus az örmény templomban, 1927. év május hó 7-én önálló orgona-hangversenyt rendez. Műsor: 1. Bach: C-moll Praeludium. 2. Padre Martini (1706—1794): Aria con variazioni. 3. Guilman: La Creche. Pastorale et adoration. 4. a) Saint-Saens: Benediction Nuptiale. b) Antalfy—Zsiros Intermezzo. c) Bossi: Canzoncina a M. V. 5 Liszt: Pápai himnus a Krisztus oratoriumból. Kezdete (szombaton) este fél 9 órakor. Tekintve, hogy a művész e hangversenye — a zenei szempontokon kívül — inkább csak az utiköltségeinek fedezésére irányul, a beléptidíjak a legcsekélyebb összegre is redukálhatók. 1927. évi május hó 8 án (vasárnap) d. u. 3 órakor kezdődik az örmény templomban a Csiki kántorok III. Orgona-hangversenye.

— Erdélyi Helikon marosvásárhelyi irodalmi estélyének programja. Az Erdélyi Helikon írói légközelebbi estélyüket május 7-én, szombaton tartják Marosvásárhelyen. Az estély nagyszabású kultureseménye lesz Marosvásárhely polgárságá-

nak. A marosvásárhelyi irodalmi estély programján Bánffy Miklós gróf, Kádár Imre, Koós Károly, Kunez Aaladár, Kacsó Sándor és Tabéry Géza novellával, Áprily Lajos, Endre Károly és Tompa László versekkel szerepelnek. Az Erdélyi Helikon írói közül a szereplőkön kívül Marosvásárhely vendége lesz ez alkalommal Kemény János báró is, az Erdélyi Helikon gondolatának megvalósítója.

— **A közbirtokosságok érdekében** helyénvalónak tartjuk megemlíteni, hogy az utóbbi vármegyei gyűlésen a tanácsstagok méltóképp foglalkoztak azzal a közbirtokosságokat érintő anyagi ügyekkel, melyek az agrárreform útján felmerültek. Ugyanis a közbirtokosságoktól kisajátított erdőterületekről még ma is a régi tulajdonosok kell fizessék az adót és az igen jelentékeny erdőőrzési illetéket. Ennek megszüntetésére, bár az folyamatba tételt, a közbirtokosságok tevékenysége is kívánatos.

— **Értesítés.** Mai számunkban „Mondjuk meg egyszer az igazat” c. cikkünkre beérkezett válaszok közlési sorozatát megkezdjük és hétről-hétre, a beérkező cikkeket szószrerinti hűséggel adjuk közre. A jövő héten, a Tanító Egyesület megbízásából, Józsa Sándor tanító ur cikke kerül sorra. Bár cikkem sorozatával, amelyet helyszűke miatt el kellett magyoljak, nem személyes támadást akartam és épp ezért nem személyem és „hazaffy” érzéseket boncolgató célon tuli cikkeket provokáltam, szokásomhoz híven, a jóakarás tudatában és az igazság szent meggyőződésében szívesen hozom még a nagyhangu átkozódásokat is. Mindenesetre fenn tartom magamnak azt a jogot, hogy a válaszcikkek leközlése után, mint egy befejezésül, rámutatva a félreértésre, megadjam a feleletet.

— **Hogyan fogták el Niculitát.** Tölgyesi tudósítás szerint Niculița és társai a csendőrökkel formális harcot folytattak le. Hétfőn éjjel egy órakor egy Singer Mendel nevű bérkocsis betért a targaneamci Lazarovici-féle kocsmába, ahol több csendőr mulatott. A bérkocsis a csendőrruhás egyének között azonnal felismerte Niculitát, sőt rövidesen megállapította az is, hogy a csendőrruhás emberek nem mások, mint Niculița hírhedt rablóbandája. Azonnal a csendőrségre ment, mire egy egész csendőrszázad vonul ki, körülvette a kocsmát, behatolt az ivóba és valóban ott találta Niculița Simiont, Haralambienek a híres rablóvezérnek a nagybátyját. Az idősebbik Niculița revolvért rántott és megsebesítette Manescu csendőrt. Két órai heves közelharc fejlődött ki, amelynek végeztével Niculitát és társait sikerült legyőzni. A csendőrruhába bujt rablóbandát a csendőrségre vitték. Itt megkezdődött

a vallatás, amelynek során a rablók beismerték, hogy Niculita az egyik társával a Blebea melletti erdőben rejtőzködik. Másnap reggel csendőri felkészültség vonult ki, az erdőt körülvették és azonkívül portyázó patullok kezdték kutatni a hírhedt banditát. Épen ebéd közben lepték meg. Felcsólitották Niculitát, hogy adja meg magát, de a vakmerő bandita revolverlövéllyel válaszolt és egyik golyó Negara csendőrkáplárnak az életét kioltotta. Azután menekülni próbált, azonban egy aban az irányban haladó patrulba szaladt bele, amely rörid harc után agyonlőtte Niculitát.

* **Egy fiatal román, VIII. lie. osztályllyal, aki a magyar nyelvet is érti állást keres helyben vagy vidéken.** Címe: Kiadói hivatalban.

* **Kelím kontarozását és varrását** jutányosan elvállalom. Cim a Pátriában.

Színháziroda hirei.

A bécsi Cirkuszhercegnő-verseny romániai jelöltjének vendég szereplése Gyergyószentmiklóson.

Hétfőn, kedden 9-én és 10-én lép fel **Karácsonyi Ily** a cluji Magyar Színház ünnepelt primadonnája két legbrilliansabb szerepében. — És pedig hétfőn játsza Alexandrát, kedden pedig, mint romániai legjobb Cirkuszhercegnője fog bemutatkozni, amit még érdekessé fog tenni az a körülmény is, hogy a római és bécsi cirkuszhercegnő-versenyen, mint a hivatalos körök által jelölt egyetlen kiküldöttje lesz Romániának s szerepét magyarul és olaszul fogja énekelni.

A cluji bucsufellépés alkalmából az „Ellenzék” így ír:

„Karácsonyi Ili bucsuja

Egyiptomi gulák domborművein lehet látni olyan profilokat, mint amilyen Karácsonyi Ilié, aki szombaton este a Cirkuszhercegnő parádés szerepében bucsuzott el a Magyar Színház közönségétől. Isis valamelyik szép papnőjének lehetett ilyen kék-fekete haja és ilyen mandulaalakú szeme. Csakhogy ez egyiptomi relikvól a modern életbe lépett primadonnát lángoló tűz hatja át. Csupa temperamentum Karácsonyi Ili, hogy mint a megtestült muzsika adja vissza a melódiát. A művész annál inkább elemében van, minél nehezebb a földadata. Ha viszszanézünk az elmúlt szezonban aratott sikereire, láljuk, hogy igazán ott brillirozott legjobban, ahol a szerepe operaénekesnői kvalitásokat követelt meg tőle. A közönség legjobb rétege érzi is ezt. A zsollék és a páholyok publikuma, amely olyan értékes, mély melegséggel bucsuztatta el szombaton este s több emléktárggyal, köztük egy ezüst babérkoszorúval meglepte. Ugy tudjuk, hogy a művész minden idejét komoly énekstudiumok foglalják el. És igazán csak rajta mulik, hogyan fogjuk viszontlátni jövőre: mint a sulyosabb operettek pompás paradicsommadarát, vagy pedig már mint operaénekesnőt.”

Bőr és cipő üzletem

a László István ur házába (főter) helyeztem át és kibővittem, hol a legjutányosabban vásárolhat.

Barna István, borkereskedő.

Invitare.

Prima Cassă de Păstrare din Gheorgheni S. A.

își va ținea în Gheorgheni la 15 Maiu 1927 a. m. cu incepere la orele 1/2 9 o

Adunare generale extraordinară

la care cu onoare invită pe st. acționarii săi.

Ordinea de zi:

1.) Deschiderea adunării, designarea unui comitet de trei membri pentru verificare drepturilor de vot, designarea a doi acționari pentru iscalirea procesului verbal al adunării.

2.) Raportul direcțiunii despre deciziunea Ministerului de Comerț, emisă în chestia ridicării capitalului social și hotărârea Adunării generale referitor la fixarea capitalului social.

3.) Modificarea §-§-lor 4., 19., și 34. ale Statutelor.

Conform paragrafului 19. al statutelor pentru capacitatea de-a hotări a Adunării Generale sa cere prezența de 20 acționari, reprezentând 1600 acțiuni, dreptul de vot se poate exercita personal sau prin un mandator cu procură semnată de doi martori, cari trebuie să fie acționari. Astfel de procura nu pot da, decât acționarii absenți sau cari sunt împiedecați de a veni personal.

Prin urmare facem cunoscut Dlor acționari că, pentru a-și putea exercita dreptul de vot, în cele trei zile precedente Adunării Generale, în orele oficiale, pot prelua **legitimăția** lor dela consiliul de cenzori, conform extrasului registrului acțiunilor din 31 Decembrie 1926, fără a-și prezenta acțiunile.

Gheorgheni, la 27 Aprilie 1927

Direcțiunea.

Meghivó.

A Gyergyói Első Takarékpénztár r. t.

Gheorgheniben-Gyergyószentmiklóson — 1927. május 15.-én d. e. 1/2 9 órai kezdettel

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a részvényesek tisztelettel meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitás, a szavazati jogok igazolásának számbavételére három tagu bizottság, a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kijelölése.

5. Igazgatóság jelentése, a kereskedelmi miniszternek az alaptőke felemelése tárgyában kiadott határozatáról s közgyűlési határozat az alaptőke megállapítása tárgyában.

3. Az alapszabályok 4., 19 és 34. §-nak módosítása.

Az alapszabályok 19 §-a szerint a közgyűlés határozatképességéhez legalább 1600 részvény képviselte és 20 részvényes személyes jelenléte kívántatik. A szavazati jog személyesen vagy két tanu által aláírt meghatalmazással ellátott megbízott által gyakorolható, kinek azonban részvényesnek kell lennie. Ily meghatalmazást csak távollévő vagy meg nem jelenhető részvényesek adhatnak.

Ennélfogva a t. részvényesek értesítetnek, hogy szavazatuk gyakorlása végett „igazolójegy”-üket a törzskönyv 1926. december 31-i kivonat szerint — részvénybemutatás nélkül a közgyűlést megelőző három napon, a hivatalos órák alatt az erre felkért felügyelő-bizottságtól átvethetik.

Gheorgheni, 1927. április 27.

Az igazgatóság.

Üzlethelyiség kiadó

a főtéren.

Cim a kiadóban.

2-2

Kedvező fizetési feltételek mellett vásárolhat mindenki

lakásberendezési és ruházkodási cikket

a

„HYMEN” eladási vállalatnál

Sepsiszentgyörgyön.

5-3

20 százalékos áreszállítás!!!